

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 05 sierpnia 2026 r.

BRPD.41.6.2026.JG

(w odpowiedzi należy podać ten znak sprawy)

Szanowny Pan

Bartłomiej Kucharyk

**Prezes Zrzeszenia Gmin Województwa
Lubuskiego**

dotyczy: ZGWL.WZU.0007.06.2026

Szanowny Panie Prezesie,

dziękuję za przekazanie stanowiska Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego nr 2/2026 z dnia 13 lipca 2026 r. w sprawie konieczności podjęcia działań systemowych dotyczących organizacji indywidualnego nauczania oraz wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (znak: ZGWL.WZU.0007.06.2026).

Przedstawione w stanowisku uwagi poddałam analizie pod kątem zagadnień pozostających w zakresie ustawowych kompetencji Rzecznika Praw Dziecka, określonych w art. 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹, ustawie z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka², a także standardów ochrony praw dziecka wynikających z postanowień

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2023 r. poz. 292).

Konwencji o Prawach Dziecka³ (dalej: KOPD) oraz Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami⁴ (dalej: KPON).

Problematyka pozostaje również w związku z zadaniami systemu oświaty określonymi w art. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe⁵ (dalej: u.p.o) oraz przepisach wykonawczych regulujących organizację kształcenia, wychowania i opieki uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi⁶.

Problematyka poruszona w przekazanym stanowisku pozostaje przedmiotem zainteresowania Rzecznika Praw Dziecka od wielu lat. W szczególności zagadnienia związane z indywidualnym nauczaniem była przedmiotem działań podejmowanych przez Rzecznika Praw Dziecka w związku ze zmianami przepisów prawa oświatowego. W kierowanych do Ministra Edukacji Narodowej wystąpieniach generalnych wskazywano m.in. na konieczność zapewnienia dzieciom objętym indywidualnym nauczaniem możliwości utrzymywania kontaktów z rówieśnikami oraz na potrzebę stosowania tej formy kształcenia wyłącznie w przypadkach uzasadnionych stanem zdrowia dziecka. Podkreślano również, że ewentualne nieprawidłowości w zakresie kierowania uczniów na indywidualne nauczanie powinny być eliminowane poprzez doskonalenie funkcjonowania systemu orzeczniczego oraz nadzoru nad jego działaniem, przy jednoczesnym poszanowaniu praw dziecka i kierowaniu się jego dobrem⁷.

³ Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.), w szczególności art. 23 i art. 28

⁴ Art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 z późn. zm.)

⁵ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 820 z późn. zm.)

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309)

⁷ Por. wystąpienie Rzecznika Praw Dziecka w latach 2008-2018 dr Marka Michalaka do Ministra Edukacji Narodowej dotyczące projektu rozporządzenia w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego oraz indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (2017 r.)

ZEW.422.11.2017.JF

<https://bip.brpd.gov.pl/wystapienie/wystapienie-do-minister-edukacji-narodowej-w-sprawie-reformy-oswiaty-30-pazdziernika/>

Zagadnienia te pozostają aktualne również w świetle rozwiązań przyjętych w rozporządzeniu Ministra Edukacji z dnia 2 marca 2026 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych⁸. W toku konsultacji projektu tego aktu przedstawiłam uwagi odnoszące się m.in. do zapewnienia rzetelnego i wielospecjalistycznego procesu diagnozy, odpowiedniego udziału rodziców i specjalistów w postępowaniu, jakości dokumentacji stanowiącej podstawę wydawanych rozstrzygnięć oraz potrzeby zapewnienia adekwatnego wsparcia uczniom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniom z ADHD i ADD⁹.

Problematyka sytuacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pozostaje również przedmiotem bieżących działań Rzecznika Praw Dziecka. Obejmują one monitorowanie funkcjonowania systemu wsparcia dzieci i młodzieży, analizę problemów mających wpływ na realizację prawa dziecka do edukacji oraz podejmowanie działań na rzecz zapewnienia dzieciom z niepełnosprawnościami równego dostępu do edukacji i pełnego uczestnictwa w życiu szkolnym.

W tym zakresie kierowałam wystąpienia generalne dotyczące zapewnienia dzieciom z niepełnosprawnościami równego dostępu do wycieczek i innych aktywności szkolnych,

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 2 marca 2026 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. poz. 428).

⁹ Zob. Stanowisko Rzecznika Praw Dziecka z dnia 9 września 2025 r. do projektu rozporządzenia do Ministra Edukacji w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

ZEW.400.26.2025.ZM

<https://brpd.gov.pl/wp-content/uploads/2025/09/Do-Minister-Edukacji-stanowisko-Rzecznika-Praw-Dziecka-odnosnie-projektu-rozporzadzenia.pdf>

wskazując na konieczność eliminowania barier ograniczających ich udział w życiu społeczności szkolnej¹⁰.

Jednocześnie wskazuję, że zgodnie z art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka Rzecznik może kierować do właściwych organów, organizacji i instytucji wystąpienia dotyczące ochrony praw dziecka oraz zwracać się o podjęcie działań służących zapewnieniu ich pełnej realizacji.

Przekazane przez Zrzeszenie stanowisko stanowi istotny materiał przedstawiający doświadczenia jednostek samorządu terytorialnego (dalej: JST) realizujących zadania oświatowe. Przedstawione w nim zagadnienia mają znaczenie dla realizacji prawa dziecka do edukacji, dostępu do pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz organizacji wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Stanowisko będzie uwzględniane w działaniach analitycznych i monitorujących prowadzonych przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka.

Dziękuję za przedstawienie stanowiska oraz przekazanie doświadczeń jednostek samorządu terytorialnego związanych z realizacją zadań oświatowych w obszarze wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Z wyrazami szacunku

Monika Horna-Cieślak

Rzecznik Praw Dziecka

¹⁰ Por. wystąpienie generalne Rzecznika Praw Dziecka do Minister Edukacji z dnia 18 października 2025 r. w sprawie zapewnienia dzieciom z niepełnosprawnościami równego dostępu do wydarzeń i wycieczek szkolnych oraz ponowne wystąpienie generalne Rzecznika Praw Dziecka do Ministra Edukacji z dnia 22 lipca 2026 r. dotyczące zapewnienia dzieciom z niepełnosprawnościami równego dostępu do aktywności szkolnych.

ZSS.422.10.2025.KK oraz ZSS.401.12.2026.KK

<https://brpd.gov.pl/wp-content/uploads/2026/07/Ponowne-wystapienie-do-Minister-Edukacji-ws.-rownego-dostepu-dzieci-z-niepelnosprawnosciami-do-wycieczek-szkolnych.pdf> oraz <https://brpd.gov.pl/wp-content/uploads/2025/10/WG-do-Ministra-Edukacji-w-sprawie-zapewnienia-dzieciom-z-niepelnosprawnosciami-dostepnosci-do-wydarzen-szkolnych-i-wycieczek.pdf> (dostęp: 04.08.2026 r.)

/wydane w postaci elektronicznej i podpisane
kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	666472.2535582.4259614
Nazwa dokumentu	Odpowiedź Rzecznika Praw Dziecka na stanowisko ZGWL nr 2_2026 ws. indywidualnego nauczania i wsparcia uczniów ze SPE.pdf
Tytuł dokumentu	Odpowiedź Rzecznika Praw Dziecka na stanowisko ZGWL nr 2_2026 ws. indywidualnego nauczania i wsparcia uczniów ze SPE
Sygnatura dokumentu	BRPD.41.6.2026
Data dokumentu	05.08.2026
Skrót dokumentu	117F414C2F4DADD8E8B291C0101D59B05BC62DFC
Wersja dokumentu	1.27
Data podpisu	05.08.2026 15:00:29
Podpisane przez	Monika Horna-Cieślak Rzecznik Praw Dziecka
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.136.31.31.

Data wydruku: 06.08.2026

Autor wydruku: Kwiecińska-Wrona Sabina (Specjalista)